

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN TOPLUMSAL CİNSİYET ROLLERİNE İLİŞKİN TUTUMLARI

The Attitudes Of University Students On Social Gender Roles

Nur SEVEN

Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Öğrencisi

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Geliş: 09 Nisan 2019

Kabul: 11 Mayıs 2019

Anahtar Kelimeler:

Toplumsal Cinsiyet, Cinsiyet Roller, Üniversite öğrencileri

© 2019 PESA Tüm hakları saklıdır

ÖZET

Bu çalışmada üniversite eğitimi gören gençlerin, toplumsal cinsiyet rolüne ilişkin algıları ve tutumları araştırılmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi, Sosyal Hizmet, Beslenme ve Diyabetik bölümlerinde öğrenim gören son sınıf öğrencileri basit tesadüfi örneklem tekniğiyle seçilmiş; "Toplumsal Cinsiyet Rolüne İlişkin Tutumları" ölçeği ve sosyo-demografik anket formu ile ölçülmüştür. Araştırmaya 52 (% 29,5) erkek; 124 (%70,5) kız toplam 176 öğrenci katılmıştır. Elde edilen veriler, ortalama değer ve yüzdeler gibi betimleyici istatistiklerle ve Ki-kare testi, t-testi, Anova testi gibi fark testleri ile değerlendirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; öğrencilerin genel itibarıyla toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin geleneksel tutuma sahip oldukları, öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile cinsiyetler arasında anlamlı ilişki bulunduğu, öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyleri ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılığın olmadığı, öğrencilerin ailelerinin aile tipi (çekirdek, geniş, parçalanmış) ile toplumsal cinsiyet rolleri tutumları arasında anlamlı farklılığın olmadığı, ayrıca öğrencilerin okudukları bölümler ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın da olmadığı belirlenmiştir.

ARTICLE INFO

Article History:

Received: 09 April 2019

Accepted: 11 May 2019

Keywords:

Gender, Gender Roles, University students

© 2019PESA All rights reserved

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the perceptions and life values of young people with university education about gender roles. For this purpose senior students who were educated in Social Services, Nutrition and Dietetics, Health Management Departments of Selçuk University Faculty of Health Sciences were selected according to the group and "attitudes towards gender role", socio-demographic questionnaire was measured together. A total of 176 students participated in the study. Of these, 52 (% 29,5) were male and 124 (%70,5) were female students. The data were analyzed using the SPSS for Windows 25.0 program with mean, standard deviation, median, minimum and maximum values and percentages, Chi-Square test, independent samples t test, Oneway Anova tests. As a result of the study, it was found that the students have a traditional attitude towards gender roles. A significant relationship was found between the attitudes of the students towards gender roles and gender. There was no significant difference in the attitudes of students towards gender roles according to their families' income levels. It was determined that there was no significant difference between the students' attitudes towards gender roles according to their family type. Similarly, no significant difference was found between the students' attitudes towards gender roles according to their departments.

GİRİŞ

Kadın veya erkek, günümüzdeki genel kullanımıyla hem kişinin biyolojik olarak dişi veya er kavramını, hem de toplumun kişiye verdiği roller sistemi içinde de görülen kadın veya erkek olmasını açıklayan ifadelerdir. Ama bu terimlerde anlam kazanan biyolojik boyut ile biyolojik yapıda oluşan toplumsal boyut birbirlerinden farklı şeyleri temsil etmektedir. Biyolojik olarak kişiler, erkek ya da kadın olarak dünyaya gelir ve bu verilen yapımızı mümkün olduğunca değiştir(e)meden tüm yaşamları boyunca devam ettirmektedir. Cinsiyetin toplumsal boyutuna gelince, bireyler doğduğu andan itibaren biyolojik cinsiyeti doğrultusunda gelişip anlam kazanan bir tutumlar yapısının parçası haline getirilmektedir. (Vatandaş, 2007: 30)

Kadınlık ve erkeklik kavramları birer yapı değil; yalnızca belirli ilişkilerin yaşanma şekillerinden meydana gelmektedir. Buna göre, cinsel yapıyla ilgili belirli kalıpların yerine yaşayış tarzlarının, psikolojik biçimlerinin ortak karara bağlı testlerden geçirilmesi gerekmektedir. (Connell, 2017: 263). Toplum, kişiden, değişmez bir biçim olarak gördüğü biyolojik cinsiyetine göre davranışlar göstermesini ister; hazırladığı davranışlar bütünü benimsesi ve yapması için mecbur kılar. Cinsiyet çerçevesinde farklılaşan özelliklerin herhangi bir biçimde karıştırılmasına izin vermeyerek çoğu zaman karşı çıkar. (Vatandaş, 2007: 30-31)

Toplumsal cinsiyet rolleri erkek ve kadınla bağdaştırılan davranış biçimleri, beklenti ve tavırlardır; bu da 'maskülen' veya 'feminen' anlamına gelmektedir. Toplumsal cinsiyet rolleri doğduktan hemen sonra başlayan ve maskülenlik ile feminenlik üzerinde kültürel olarak aktarılan inanış ve değerler, bireyde toplumsal cinsiyetin yaygınlaştırılmasıyla öğrenilmektedir. Bu zaman diliminde cinsiyetler arası kendilerinden beklenen davranışları birbirinde ayırt etmeyi; kendi biyolojik cinsiyetine uygun rolü yerine getirmemizi ve uygun cinsiyet rollerine uygun hareket etmeyi öğrenmektedirler. Kişisel seviyede bu bilgi, beklenti ve tutumları etkilemektedir. Erkek ve kadın için uyumlu hareket ve kişisel yapı hakkındaki birçok inanış toplumda geleneksel olarak yerleşmiş sosyal rollerden gelmektedir. Örneğin, erkekler tarih boyunca saldırganlık ve üstünlük gibi araçsal yapılar göstermelerini gerektiren daha liderlikçi konumlarda olmuşlardır. Kadınlar ise bakım, şefkat, bağımlılık gibi rollerde üstün olmuşlardır. Toplumsal cinsiyetin gelenekselleşmesi ayrıca başkalarıyla ilişkilerde gerekli iletişim şekilleri hakkında bilgi edinmeyi de kapsar. Erkekler daha lider ve baskın tutumlarda, kadınlar ise işbirlikçi ve yakın davranmayı benimsemiş eğilimlidirler. Hayatımız süresince, öğrenilmiş bu toplumsal cinsiyet kalıplarına uygun davranmamız için üstümüzde sosyal baskıyı oldukça fazla hissetmekteyiz. Geleneksel toplumsal cinsiyet rollerine uygun davranmayan kişiler, başkalarına göre daha az albenili, daha az yetkin görünmektedirler. (Akt. Çiğdem, 2012: 3)

Toplumsal cinsiyet rolleri küçüklükten itibaren ailede şekillenmeye başlar, fakat bu roller kişinin yaşamı süresince toplumsal bölümlerde de kendini belli eder. Eğitim, iş hayatı, kamusal alan gibi farklı açılarda toplumsal cinsiyet rollerine uygun hareketlerin kişilerce devam ettirildiği görülmektedir. Kadın ve erkek, bu alanların hepsinde değişik davranışlarda bulunabilir: iş hayatında işçi veya işveren, eğitimde öğrenci, aile içinde anne veya baba. Kadınlığın ve erkekliğin gerektirdiği biçimde hareket etmeyi vurgulayan toplumsal cinsiyet rolleri, kişilerin davranışlarında değişik anlamlar göstermektedir. Bir anne olarak kadının görevi çocuk yetiştirmek iken, bir baba olarak erkeğin görevi gelir sağlayarak aileyi geçindirmektir. Günümüz toplumunda kadının iş hayatına girmesiyle beraber birtakım değişikliklerin olmasına karşın toplumsal cinsiyet rolleri hala belirgin biçimde toplumun her alanında kendini göstermektedir. (Çiğdem, 2012: 2)

Kadının birçok alanın dışında bırakılmaması, ekonomik yeterliliğinin olması ve siyasi alanda faal olabilmesi yalnızca kişisel gelişimi için değil; toplumsal gelişimi açısından da oldukça önem göstermektedir. Kadının kendini idare edebilecek düzeyde olması ve güçlenmesi başta ailenin olmak üzere ülkenin de psikolojik, kültürel ve sosyo-ekonomik olarak kuvvetli olmasını da beraberinde getirecektir. Ancak bu durum, yaşamındaki en temel engel olan önyargılı inanışların değişmesiyle başarılabilir. (Akt. Altıparmak, 2018, 184)

Aile yapısının temel belirtileri; ev halkının bütünlüğü, genişliği ve evlilik şekli gibi yapısal durumlarının yanında ailedeki baskın karakter ve karar verenin kim olduğu, aile içi işbölümü ve görev dağılımının kalitesi, eşler arası ve ebeveynler ile çocuklar arası ilişkilerin nasıl olduğu ve çocukların ailedeki sosyo-ekonomik kıymeti gibi aile içi ilişkileri içine alan bir kapsamda görülebilir. (Taylan, 2009: 118)

Kişinin haklarının, grup tercihlerinden daha önemli olduğu batı toplumlarından ayrılan Türkiye gibi geleneksel toplumlarda öncelik bireyden çok topluma yönelik olmuştur. Toplumun hedefleri bireylerinkine göre daha önem taşımaktadır. Bu sebeple, yakın grup bağları, güven ve sadakat aile sistemleri kapsamında değişmemiş ilişkiler düzeniyle sonuçlanmaktadır. Aile yapısı, aile bireylerinin etkileşimde bulunduğu yolları düzenleyen ihtiyaca karşılık gelir. Kimlik hissi bireye ailesi yoluyla çocuğun erken yaşta empoze edilmekte ve aidiyet ile ayrılma duygusundan oluşmaktadır. Ancak karar vermesi haline kişinin diğerine göre daha az farklılaşma gösterdiği saptanmıştır. Aynı olay aile bağlamında da görülmektedir. Bu sebeple Türk çekirdek ailesi yoğun rol farklılaşması ve düşük bireysel farklılaşmanın bir karışımı olarak görülebilir. Eşler arasındaki konum ayrımı ve hareket alanlarının ayrışması, toplumsal cinsiyet rol boyutu ile farklılaşan bir eş alt sistemine neden olmaktadır. Bu sistem karı-kocanın kendi yapıları arasında kesin sınırlar oluşturur. Toplumsal cinsiyet ayrımı her bireyin erkek ve kadın kimliğine doğru toplumsal boyutu olarak aktaran sosyal etkileşim yapısına dikkat çekmektedir. Aile içinde en yakın ilişkiler aynı cinsiyetler arasında görülür. Toplumsallaşma sürecinde kadın ev düzeninin sağlayan fedakar bir birey olarak büyütülür. Erkek güçlü, kadına göre daha bağımsız, otoriter ve ev dışında rahatça zaman geçirmek üzere serbest bir şekilde yetiştirilir. Ebeveynlerin çocuklarla ilişkisi sevgi ve kontrol çerçevesinde gerçekleşir. Çocuk büyürken yeteneklerini geliştirmeye önem verir fakat yine de ebeveyn otoritesine güvenmektedirler. Çocukların evleninceye kadar aileleriyle yaşadıkları göz önüne alındığında, çocukların pasif, bağımlı, sınırlandırılmış bireyler olarak yetiştirildikleri düşünülebilir. (Aslan, 2009: 161-162)

Toplumda kadına ve erkeğe benimsetilen kalıpların, üniversite öğrencilerinin bakışaçlarına göre nasıl bir anlam ifade ettiğinin incelenmesi, öğrencilerin toplumsal cinsiyet eşitliği konusundaki düşüncelerinin açıklanması, bir sonraki kuşağın toplumsal cinsiyet rollerine yönelik düşünceleri, eşitlikçi bir şekilde oluşturulması açısından anlamlı olacaktır. Bununla beraber gittikçe artan toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve maruz kalınan ayrımcılığı önlemek için politikalara öncülük etmek, eğitim kurum ve kuruluşlarında toplumsal cinsiyet idrakını tekrar değerlendirilerek gençliğin toplumsal cinsiyet tutumlarına yönelik düşüncelerinin belirlenmesi gerekmektedir. (Aytaç ve Öngen, 2013: 5) Öğrencilerin toplumsal cinsiyet konusundaki düşüncelerinin değerlendirilmesi araştırmacılara, eğitim programı hazırlayan kişilere ve bu programı uygulayanlara bilgi sağlayacağından dolayı oldukça önemlidir.

2. METODOLOJİ

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi lisans öğrenimi gören toplamda 176 son sınıf öğrencisiyle, anket ve toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeği 03 Aralık-12 Aralık 2018 tarihleri arasında üniversite öğrencilerine uygulanmış olup istatistik teknikleri yardımıyla toplumdaki cinsiyet rolleri ile öğrencilerin değer algıları arasındaki ilişkinin açıklanmasından oluşan nicel bir araştırmadır. Araştırma ilişkisel tarama modeline göre yapılmıştır. Araştırma hazırda bulunan gönüllü son sınıf öğrencilerinin, toplumsal cinsiyet rollerine yönelik görüşlerini ve bu görüşlerini etkileyen unsurları belirlemek amaçlanmıştır. Söz konusu öğrencilerle görüşülüp çalışmanın amacı anlatılarak gönüllü olan kişilerle çalışma yapılmıştır.

2.2. Araştırma Soruları ve Hipotezler

Araştırmada, “Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet sorumluluklarına yönelik davranışları nedir?”, “Cinsiyet etmeni, bu öğrencilerin toplumsal cinsiyet görevlerine yönelik davranışlarında bir değişikliğe neden olmakta mıdır?”, “Sosyo-demografik değişkenler ile toplumsal cinsiyet davranışları arasında bir bağlantı var mıdır?” soruları incelenmiştir.

Araştırmanın birinci denencesi şöyledir: Öğrenciler genel olarak eşitlikçi toplumsal cinsiyet rol tutumuna sahiptir.

Araştırmanın ikinci denencesi şöyledir: Öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik cinsiyetler arası anlamlı fark bulunmaktadır.

Araştırmanın üçüncü denencesi şöyledir: Öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyleri, toplumsal cinsiyet rol tutumlarında farklılığa neden olmaktadır.

Araştırmanın dördüncü denencesi şöyledir: Öğrencilerin ailelerinin aile türüne göre toplumsal cinsiyet rolleri tutumları farklılık göstermektedir.

Araştırmanın beşinci denencesi şöyledir: Öğrencilerin okudukları bölümler toplumsal cinsiyet rol tutumlarında farklılığa neden olmaktadır.

2.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi lisans öğrenimi gören son sınıf öğrencileri olup evreni temsilen seçilen örneklem basit tesadüfî örneklem yöntemiyle Sosyal Hizmet bölümü, Beslenme ve Diyetetik, Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencilerine yapılmıştır. Bu çalışma için; 38 (%21,6) Sosyal Hizmet, 48 (%27,3) Beslenme ve Diyetetik ve 90 (%51,1) Sağlık Yönetimi olmak üzere öğrenim gören toplam 176 kişiyle hazırda bulunan gönüllü gruba göre örneklem seçilmiştir.

2.4. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri 03 Aralık-12 Aralık 2018 tarihleri arasında soru formu aracılığı ile toplanmıştır. Soru formu; ilk olarak sosyo-demografik özelliklerinin de bulunduğu toplumsal cinsiyet rolüne ilişkin tutumlarını değerlendiren 18 sorudan oluşmakta; ardından Zeyneloğlu (2008) tarafından geliştirilen ve kişilerin toplumsal cinsiyet davranışlarına yönelik tutumlarını açıklamak için uygun ölçekler kullanılmıştır.

2.4.1. Sosyo-Demografik Anket Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan bu anket formu, öğrencilerin sosyo-demografik bilgilerini öğrenmeye yönelik sorulardan oluşmaktadır. Sosyo-demografik ankette, öğrencilerin cinsiyet gibi kişisel yapılarına yönelik ve anne-baba eğitim düzeyi gibi öğrencilerin ebeveynlerinin birçok yapılarıyla ilgili soruları bulunmaktadır. Ayrıca öğrencilerin ebeveynlerinin birliktelik durumu, 18 yaşına kadar hanede birlikte yaşadığı bireyler, anne-babalarının evlilik biçimi, meslek seçiminde etkili olan kişiler de sorular arasında yer almaktadır.

2.4.2. Toplumsal Cinsiyet Rollerine Tutum Ölçeği

Zeyneloğlu (2008) tarafından oluşturulan ve kişilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik davranışlarını belirleyen ölçek, 38 madde ve beş alt boyut bulunmaktadır. Alt boyutlarından eşitlikçi, kadın, evlilikte, geleneksel ve erkek cinsiyet rollerinden meydana gelmektedir. 5'li likert modelindeki bu ölçek, öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik eşitlikçi tutum cümlelerine; 'tamamen katılıyorum' 5 puan, 'katılıyorum' 4 puan, 'kararsızım' 3 puan, 'katılmıyorum' 2 puan, 'kesinlikle katılmıyorum' ise 1 puan alacak biçimde puanlandırılmıştır. Bu puanlama sonuçlarına göre en yüksek puan '190', en düşük puan ise '38' olarak tespit edilmiştir. Ölçekten alınan en yüksek puan değeri, öğrencinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik 'eşitlikçi' davranış gösterdiği, en düşük değeri ise öğrencinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik 'geleneksel' davranış gösterdiği saptanmıştır. (Aytaç ve Öngen, 2013: 6)

Ölçekte toplumsal cinsiyet yapıları; eşitlikçi cinsiyet rolü (4, 8, 12, 13, 18, 22, 27 no'lu maddeler), kadın cinsiyet rolü (1, 5, 16, 21, 29, 31, 37 no'lu maddeler), evlilikte cinsiyet rolü (2, 6, 9, 10, 14, 15, 26, 36 no'lu maddeler), geleneksel cinsiyet rolü (3, 7, 11, 17, 23, 24, 25, 32 no'lu maddeler), erkek cinsiyet rolü (28, 30, 33, 34, 35, 38 no'lu maddeler) olarak beş boyutta değerlendirilmektedir. Buna göre tüm alt boyutların alabileceği en yüksek puan 40, en düşük puan ise 8'dir. Erkek cinsiyet rolü boyutunun alabileceği en yüksek puan 30, en düşük puan ise 6'dır. (Karasu, v.dğr., 2017, 22)

2.5. Veri Analizi

Araştırma Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimler Fakültesi son sınıf öğrencilerine anket tekniğiyle, uygulanan alan taramasından elde edilen bulgular ise temel ve betimleyici istatistik teknikleri yardımıyla çözümlenmiştir.

Bu araştırmadan elde edilen bulgular belirlendikten sonra bilgisayar programına girilip gereken değerlendirmeler bu programda yapılmıştır. İstatistikler hesaplamaları için; normal dağılım gösteren tutum puanları t-testi ve Anova testi ile değerlendirilerek, tutum puanlarının ortalamaları karşılaştırılmıştır. Bunların yanında araştırmanın verilerinin değerlendirilmesinde ortalama ve frekans yüzdesi kullanılmıştır. Son olarak gruplararası farklılıkların tespiti için Ki-kare testi kullanılmıştır. Bu

çalışmadaki Cronbach α toplam ölçeğin değerleri ise % 71,8 bulunarak güvenilir olduğu saptanmıştır.

Yapılan bu araştırmada öğrencilerin sosyo-demografik yapıları bağımsız değişken, TCRTÖ puanları ise, bağımlı değişkenleri oluşturmaktadır. Sayısal bulguların anlamlılık seviyesinin $p < 0,05$ olarak varsayılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Ankete Katılan Öğrencilerin Genel Özellikleri

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özellikleri

Doğum yeri	Yüzde	18 yaşınıza kadar yaşanan yer	Yüzde
İl	54,0	Anne-baba ile birlikte	93,1
İlçe	38,1	Sadece anne ile birlikte	3,4
Köy	5,7	Akrabalarla birlikte	3,4
Kasaba	2,3		
Yaş		Kardeş sayısı	
21-23	96,6	0-2	61,1
24-26	2,8	3-5	32,9
27-29	0,6	6-13	6,0

Tablo 1’de öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerine ilişkin bilgileri yer almaktadır. Öğrencilerin; %54’ünün ilde doğduğu, tamamının bekar, %93,1’inin 18 yaşına kadar anne-babasıyla yaşadığı, %61,1’inin kardeş sayısının 0-2 aralığında olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Ailevi Özellikleri

Aile Tipi	Yüzde	Anne- Babanın Durumu	Yüzde
Çekirdek aile	81,8	Anne-baba birlikte	91,5
Geniş aile	14,2		
Parçalanmış aile	4,0	Anne-baba boşanmış	5,1
		Anne hayatta değil	1,1
		Baba hayatta değil	2,3
Annenin Eğitimi		Babanın Eğitimi	
Okur-yazar değil	11,4	Okur-yazar değil	2,3
Sadece Okur-yazar	6,8	Sadece Okur-yazar	6,3
İlköğretim mezunu	66,5	İlköğretim mezunu	55,1
Lise mezunu	9,1	Lise mezunu	21,6
Üniversite-yüksek okul mezunu	6,3	Üniversite-yüksek okul mezunu	14,8
Annenin Mesleği		Babanın Mesleği	
Ev hanımı	85,8	İşsiz	2,9
Memur	4,5	Memur	20,6
İşçi	6,3	İşçi	17,7
Emekli	2,3	Emekli	20,0
Serbest meslek	1,1	Serbest meslek	38,3
Anne-Babanın Evlenme Şekli		Ailenin Aylık Gelir Ortalaması	2790,45 TL
Görücü usulü, önceden tanımadan	39,2	Ortalama gelir düzeyinin altı	55,4
Görücü usulü, sonradan anlaşarak	31,3	Ortalama gelir düzeyinin üstü	44,6
Kendileri tanışıp anlaşarak	27,3		
Bilmiyorum	2,3		

Tablo 2’de öğrencilerin ailevi özelliklerine ilişkin bilgileri yer almaktadır. Öğrencilerin; % 81,8’ inin çekirdek aile yapısına sahip olduğu, % 91,5’ inin anne-babalarının birlikte olduğu, % 85,8’ inin anne mesleğinin ev hanımı, % 38,3’ ünün baba mesleğinin serbest meslek, % 39,2’ sinin anne-baba evlenme şeklinin görücü usulü, önceden tanımadan olduğu ve ailelerin aylık ortalama gelirinin %55,4’ ünün altında, %44,6’ sinin ise üstünde olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin genel itibariyle babalarının eğitim seviyesinin annelerinden yüksek olduğu (% 66,5’ inin anne eğitiminin ilköğretim mezunu, % 55,1’ inin baba eğitiminin ilköğretim mezunu) tespit edilmiştir.

3.2. Hipotezlere İlişkin Testler

¹Tablo 3.1. Öğrencilerin TCRTÖ, Alt Boyutlarından Aldıkları Puan Ortalamaları

TCRTÖ Alt Boyutları	Ortalama± Std. Sapma	Min- Max Puan
Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	13,71±8,31	7-35
Kadın Cinsiyet Rolü	23,18±3,72	12-34
Evlilikte Cinsiyet Rolü	31,03±7,08	11-40
Geleneksel Cinsiyet Rolü	27,72±6,74	8-40
Erkek Cinsiyet Rolü	22,34±5,39	8-30
TCRTÖ Toplam Puanı	119,87±12,27	81-146

Tablo 3.1.'de öğrencilerin Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği ve altboyutlarından aldıkları puan değer ortalamaları ve minimum-maksimum puan dağılımı belirtilmiştir.

Öğrencilerin TCRTÖ'den alabilecekleri en yüksek puan 190, en düşük puan 38'dir. En yüksek puanlama, öğrencinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik eşitlikçi tutumda olduğunu belirtmektedir. En düşük puanlama, öğrencinin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik geleneksel tutumda olduğunu belirtmektedir. Bu araştırmaya katılan öğrencilerin TCRTÖ toplam puan ortalaması ve standart sapma değeri 119,87±12,27 olup TCRTÖ'den aldıkları minimum puanın "81", maksimum puanın ise, "146" olduğu, bu puanların ortalamasının ise 113,5 olduğu saptanmıştır. Araştırmadaki bu sonuçlara göre, öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik geleneksel tutumda oldukları (ortalama=119,87) tespit edilmiştir. Bu bulgu araştırmamızın birinci hipotezi olan "Öğrenciler genel olarak toplumsal cinsiyet rollerine yönelik eşitlikçi tutumdadırlar." ifadesini geçersiz kılmaktadır.

Eşitlikçi cinsiyet rolü alt boyutunda; öğrencilerin TCRTÖ'de bu boyuttan alabilecekleri en yüksek puan 40, en düşük puan ise 8'dir. En yüksek puanlamaya sahip öğrenci, eşitlikçi cinsiyet rolüne yönelik eşitlikçi davranışı olduğunu belirtmektedir. En düşük puanlamaya sahip öğrenci ise, eşitlikçi cinsiyet rolüne yönelik geleneksel davranışı olduğunu belirtmektedir. Tabloya bakıldığında; öğrencilerin eşitlikçi cinsiyet rolü alt boyutunun ortalamasının 13,71 olduğu ve en düşük 7 puan, en yüksek 35 puan aldıkları tespit edilmiştir. Buna göre öğrenciler eşitlikçi cinsiyet rolüne yönelik geleneksel tutumda oldukları belirlenmiştir.

Kadın cinsiyet rolü alt boyutunda; öğrencilerin TCRTÖ'de bu boyuttan alabilecekleri en yüksek puan 40, en düşük puan ise 8'dir. En yüksek puanlamaya sahip öğrenci, kadın cinsiyet rolüne yönelik eşitlikçi davranışı olduğunu belirtmektedir. En düşük puanlamaya sahip öğrenci ise, kadın cinsiyet rolüne yönelik geleneksel davranışı olduğunu belirtmektedir. Tabloya bakıldığında; öğrencilerin kadın cinsiyet rolü alt boyutunun ortalamasının 23,18 olduğu ve en düşük 12 puan, en yüksek 34 puan aldıkları tespit edilmiştir. Buna göre öğrenciler kadın cinsiyet rolüne yönelik geleneksel tutumda oldukları belirlenmiştir.

Evlilikte cinsiyet rolü alt boyutunda; öğrencilerin TCRTÖ'de bu boyuttan alabilecekleri en yüksek puan 40, en düşük puan ise 8'dir. En yüksek puanlamaya sahip öğrenci, evlilikte cinsiyet rolüne yönelik eşitlikçi davranışı olduğunu belirtmektedir. En düşük puanlamaya sahip öğrenci ise, evlilikte cinsiyet rolüne yönelik geleneksel davranışı olduğunu belirtmektedir. Tabloya bakıldığında; öğrencilerin evlilikte cinsiyet rolü alt boyutunun ortalamasının 31,03 olduğu ve en düşük 11, en yüksek 40 puan aldıkları tespit edilmiştir. Buna göre öğrenciler evlilikte cinsiyet rolüne yönelik eşitlikçi tutumda oldukları bulunmuştur.

Geleneksel cinsiyet rolü alt boyutu ise; öğrencilerin TCRTÖ'de bu boyuttan alabilecekleri en yüksek puan 40, en düşük puan ise 8'dir. En yüksek puanlamaya sahip öğrenci, geleneksel cinsiyet rolüne yönelik eşitlikçi davranışı olduğunu belirtmektedir. En düşük puanlamaya sahip öğrenci ise, geleneksel cinsiyet rolüne yönelik geleneksel davranışı olduğunu belirtmektedir. Tabloya bakıldığında; öğrencilerin geleneksel cinsiyet rolü alt boyutunun ortalamasının 27,72 olduğu ve en düşük 8, en yüksek 40 puan aldıkları tespit edilmiştir. Buna göre öğrenciler geleneksel cinsiyet

¹ *TCRTÖ: Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği

rolüne yönelik eşitlikçi tutumda oldukları belirlenmiştir.

Erkek cinsiyet rolü boyutunda ise; öğrencilerin TCRTÖ’de bu boyuttan alabilecekleri en yüksek puan 30, en düşük puan ise 6’dır. En yüksek puanlamaya sahip öğrenci, erkek cinsiyet rolüne yönelik eşitlikçi davranışı olduğunu belirtmektedir. En düşük puanlamaya sahip öğrenci ise, erkek cinsiyet rolüne yönelik geleneksel davranışı olduğunu belirtmektedir. Tabloya bakıldığında; öğrencilerin erkek cinsiyet rolü alt boyutunun ortalamasının 22,34 olduğu ve en düşük 8, en yüksek 30 puan aldıkları tespit edilmiştir. Buna göre öğrenciler erkek cinsiyet rolüne yönelik eşitlikçi tutumda oldukları görülmüştür.

Bu araştırmada öğrencilerin TCRTÖ ile eşitlikçi ve kadın cinsiyet rolü alt boyutlarındaki puanların ortalamaları incelendiğinde; öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik geleneksel tutumda oldukları tespit edilmiştir. Evlilikte, geleneksel ve erkek cinsiyet rolü alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarına bakıldığında ise, öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik eşitlikçi tutumda oldukları tespit edilmiştir.

²Tablo 3.2. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre TCRTÖ ve Alt Boyutlarından Aldıkları Puan Ortalamalarının Dağılımı

TCRTÖ Alt Boyutları	Cinsiyet	Ortalama± Std. Sapma	t	p
Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	Kız	1,73±1,18	-4,391	0,000
	Erkek	2,56±1,02		
Kadın Cinsiyet Rolü	Kız	2,93±0,41	0,824	0,411
	Erkek	2,87±0,54		
Evlilikte Cinsiyet Rolü	Kız	4,07±0,88	3,888	0,000
	Erkek	3,51±0,80		
Geleneksel Cinsiyet Rolü	Kız	3,63±0,87	3,540	0,001
	Erkek	3,15±0,66		
Erkek Cinsiyet Rolü	Kız	3,89±0,90	3,250	0,001
	Erkek	3,43±0,76		
TCRTÖ Toplam Puanı	Kız	3,21±0,32	2,443	0,016
	Erkek	3,08±0,31		

Tablo 3.2.’de öğrencilerin cinsiyetlerine göre TCRTÖ ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının dağılımı belirtilmiştir. Buna göre;

“Kadın cinsiyet rolü” alt boyutunda kızların puan ortalaması 2,93 iken erkeklerin puan ortalaması 2,87; “evlilikte cinsiyet rolü” alt boyutunda kızların puan ortalaması 4,07 iken erkeklerin puan ortalaması 3,51; “geleneksel cinsiyet rolü” alt boyutunda kızların puan ortalaması 3,63 iken erkeklerin puan ortalaması 3,15; “erkek cinsiyet rolü” alt boyutunda kızların puan ortalaması 3,89 iken erkeklerin puan ortalaması 3,43; TCRTÖ toplam puanda kızların puan ortalaması 3,21 iken erkeklerin puan ortalaması 3,08’dir.

Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeğinin “eşitlikçi cinsiyet rolü” alt boyutunda p değeri 0,000; “evlilikte cinsiyet rolü” alt boyutunda p değeri 0,000; “geleneksel cinsiyet rolü” alt boyutunda p değeri 0,001; “erkek cinsiyet rolü” alt boyutunda p değeri 0,001; TCRTÖ toplam puanda p değeri 0,016 olduğu belirlenerek cinsiyet ile bu toplumsal cinsiyet rolleri arasında anlamlı bir fark saptanmıştır (p<0,05). Bu bulgu araştırmanın ikinci hipotezi olan “Öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik, cinsiyetler arasında anlamlı fark bulunmaktadır.” ifadesini desteklemektedir.

Altınova ve Altıntaş (2015) tarafından yapılan bir araştırmada, çalışmaya katılan kadınlar ve erkekler arasında toplumsal cinsiyet algı seviyesi bakımından bir anlamlı fark bulunarak kadınların erkeklere göre toplumsal cinsiyet algılarının daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında Aytaç ve Öngen (2013) tarafından yapılan bir araştırmada da öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik farklı davranış gösterdikleri, kızların erkeklere göre daha eşitlikçi davranış ve roller gösterdikleri,

² *TCRTÖ: Toplumsal Cinsiyet Roller Tutum Ölçeği, $X \pm SS$: Ortalama±Standart Sapma.

*t= Independent Samples t Testi uygulanmıştır p<0.05

erkeklerin daha geleneksel cinsiyet rollerinin oldukları saptanmıştır. Vefikuluçay ve arkadaşlarının (2007) üniversitede öğrenim görmekte olan öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerindeki davranışlarını inceledikleri araştırmada, öğrencilerin cinsiyetlerine göre çalışma ve toplumsal hayatla alakalı önerilere yönelik düşüncelerinin dağılımına bakıldığında, sonuçlara göre kız ve erkek öğrencilerin görüşleri arasında sayısal olarak anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir.

Yıldırım (2016: 67) tarafından yapılan bir çalışmada TCRTÖ puan ortalamalarının cinsiyetlere göre dağılımı arasındaki sayısal olarak anlamlı fark tespit edilmiştir. Buna ek olarak TCRTÖ'nün alt boyutları olan eşitlikçi, kadın, evlilikte, geleneksel ve erkek cinsiyet rolü alt boyutları çerçevesinde kadın öğrencilerin TCRTÖ puan ortalaması, erkek öğrencilerin ortalamasından fazla olduğu ve aralarındaki farkın sayısal düzeyde anlamlı olduğu saptanmıştır.

Tablo 3.3. Öğrencilerin Cinsiyetleriyle TCRTÖ Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Yüzde Dağılımı (Ki-Kare Testi)

TCRTÖ İfadeleri	Cnsiyet	Tamamen Katılıyor %	Katılıyor %	Kararsız %	Katılmıyor %	Kesinlikle Katılmıyor %	p
Erkeğin evde her dediği yapılmalıdır.	Kadın Erkek	5,9 3,8	6,8 17,3	0,0 17,3	27,1 40,4	60,2 21,2	0,000
Kadının yapacağı meslekler ile erkeğin yapacağı meslekler ayrı olmalıdır.	Kadın Erkek	10,9 5,8	16,0 23,1	17,6 9,6	27,7 51,9	27,7 9,6	0,005
Evlilikte çocuk sahibi olma kararını eşler birlikte vermelidir.	Kadın Erkek	76,5 46,2	10,4 13,5	0,0 0,0	1,7 17,3	11,3 23,1	0,000
Bir genç kızın evleneceği kişiyi seçmesinde son sözü baba söylemelidir.	Kadın Erkek	8,1 13,5	8,9 26,9	13,7 23,1	33,1 11,5	36,3 25,0	0,001
Kadının erkek çocuk doğurması onun değerini artırır.	Kadın Erkek	8,1 13,5	4,0 21,2	0,0 11,5	12,1 7,7	75,8 46,2	0,000
Kadının doğurganlık özelliği nedeniyle işte erkek tercih edilmeli.	Kadın Erkek	7,4 23,1	5,7 7,7	1,6 23,1	18,0 17,3	67,2 28,8	0,000
Ailede ev işleri, eşler arasında eşit paylaşılmalıdır.	Kadın Erkek	64,5 38,5	17,7 38,5	4,0 17,3	2,4 5,8	11,3 0,0	0,000
Kadının yaşamıyla ilgili kararları kocası vermelidir.	Kadın Erkek	6,5 3,8	4,0 17,3	4,8 32,7	19,4 30,8	65,3 15,4	0,000
Kadınlar kocalarıyla anlaşamadıkları konularda tartışmak yerine susmayı tercih etmelidir.	Kadın Erkek	7,3 5,9	8,1 5,9	5,7 15,7	24,4 41,2	54,5 31,4	0,017
Bir genç kız, evlenene kadar babasının sözünü dinlemelidir.	Kadın Erkek	6,5 13,5	23,4 30,8	29,0 7,7	22,6 38,5	18,5 9,6	0,004
Ailenin maddi olanaklarından kız ve erkek çocuk eşit olarak yararlanmalıdır.	Kadın Erkek	73,4 36,5	12,9 23,1	0,0 5,8	0,8 9,6	12,9 25,0	0,000
Çalışma yaşamında kadınlara ve erkeklere eşit ücret ödenmelidir.	Kadın Erkek	69,9 35,3	12,2 25,5	0,8 3,9	5,7 11,8	11,4 23,5	0,001
Bir erkeğin karısını aldatması normal karşılanmalıdır.	Kadın Erkek	10,5 23,1	0,8 17,3	0,0 0,0	3,2 5,8	85,5 53,8	0,000
Kadının çocuğun olmayorsa erkek tekrar evlenmelidir.	Kadın Erkek	9,8 3,8	1,6 11,5	1,6 26,9	7,3 17,3	79,7 40,4	0,000
Kadının temel görevi anneliktir.	Kadın Erkek	12,2 13,5	13,8 32,7	13,8 7,7	20,3 28,8	39,8 17,3	0,005
Evin reisi erkektir.	Kadın Erkek	10,5 25,0	8,9 21,2	15,3 0,0	20,2 17,3	45,2 36,5	0,001
³ Dul kadın da dul erkek gibi yalnız başına yaşayabilmelidir.	Kadın Erkek	58,5 15,4	23,6 44,2	4,1 11,5	5,7 17,3	8,1 11,5	0,000
Bir genç kızın, flört etmesine ailesi izin vermelidir.	Kadın Erkek	18,7 21,2	34,1 11,5	30,1 44,2	10,6 15,4	6,5 7,7	0,043
Ailede kararları eşler birlikte alınmalıdır.	Kadın Erkek	79,3 40,4	8,3 19,2	0,0 5,8	0,8 17,3	10,7 17,3	0,000

³ * TCRTÖ: Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği

Eşler boşandığında mallar eşit paylaşılmalıdır.	Kadın Erkek	58,9 21,2	19,4 15,4	8,1 28,8	3,2 23,1	10,5 11,5	0,000
Kız bebeğe pembe, erkek bebeğe mavi renkli giysiler giydirilmelidir.	Kadın Erkek	2,4 3,8	12,9 15,4	21,0 32,7	31,5 38,5	32,3 9,6	0,035
Erkeğin maddi gücü yeterliyse kadın çalışmamalıdır.	Kadın Erkek	7,3 5,8	9,8 13,5	12,2 30,8	34,1 11,5	36,6 38,5	0,006
Evlilikte, kadın istemediği zaman cinsel ilişkiyi reddetmelidir.	Kadın Erkek	49,2 13,5	20,2 23,1	13,7 32,7	8,1 21,2	8,9 9,6	0,000
Mesleki gelişme fırsatlarında kadınlara ve erkeklere eşit haklar tanınmalıdır.	Kadın Erkek	75,8 34,6	11,3 15,4	0,8 19,2	0,8 11,5	11,3 19,2	0,000
Evlilikte erkeğin öğrenim düzeyi kadından yüksek olmalıdır.	Kadın Erkek	4,1 3,8	17,1 13,5	9,8 36,5	25,2 32,7	43,9 13,5	0,000
Bir kadın cinsel ilişkiyi evlendikten sonra yaşmalıdır.	Kadın Erkek	42,7 40,4	26,6 9,6	10,5 1,9	14,5 13,5	5,6 34,6	0,000
Ailede erkek çocuğunun öğrenim görmesine öncelik tanınmalıdır.	Kadın Erkek	10,7 4,1	7,4 16,3	0,8 10,2	20,5 28,6	60,7 40,8	0,002
Erkeğin evleneceği kadın bakire olmalıdır.	Kadın Erkek	12,2 32,7	22,0 13,5	19,5 5,8	23,6 21,2	22,8 26,9	0,006
Alışveriş yapma, fatura ödeme gibi ev dışı işlerle erkek uğraşmalıdır.	Kadın Erkek	11,3 13,5	19,4 30,8	14,5 30,8	28,2 17,3	26,6 7,7	0,004
Ailede kazancın nasıl kullanılacağına erkek karar vermelidir.	Kadın Erkek	6,5 5,8	4,9 30,8	8,9 11,5	29,3 23,1	50,4 28,8	0,000
Bir erkek gerektiğinde karısını dövmelidir.	Kadın Erkek	10,5 15,4	0,8 23,1	0,8 1,9	2,4 13,5	85,5 46,2	0,000
Evlilikte gebelikten korunmak sadece kadının sorumluluğudur.	Kadın Erkek	7,3 9,6	5,6 17,3	2,4 15,4	13,7 17,3	71,0 40,4	0,000
Bir kadın hastaneye gittiğinde kadın doktora muayene olmalıdır.	Kadın Erkek	5,6 5,8	10,5 26,9	14,5 19,2	16,9 17,3	52,4 30,8	0,030
Evlilikte erkeğin yaşı kadından büyük olmalıdır.	Kadın Erkek	12,9 13,5	25,0 3,8	20,2 28,8	15,3 36,5	26,6 17,3	0,001

Tablo 3.3'te öğrencilerin cinsiyetleriyle TCRTÖ arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik yüzde dağılımı (Ki-Kare Testi) belirtilmiştir. Buna göre;

Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeğinin;

“Erkeğin evde her dediği yapılmalıdır.” ifadesinde p değeri 0,000 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p < 0,05$). Soruda kadınların % 60,2'si kesinlikle katılmıyorum, erkeklerin %17,3'i eşit olarak katılıyorum ve kararsızım olarak cevaplamıştır.

“Kadının ve erkeğin meslekleri ayrı olmalıdır.” ifadesinde p değeri 0,005 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p < 0,05$). Soruda kadınların %27,7'si kararsızım ve kesinlikle katılmıyorum, erkeklerin % 51,9'u katılmıyorum olarak cevaplamıştır.

“Evlilikte çocuk yapma kararını eşler beraberce vermelidir.” ifadesinde p değeri 0,000 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p < 0,05$). Soruda kadınların %76,5'i tamamen katılıyorum, erkeklerin %46,2'si tamamen katılıyorum olarak cevaplamıştır.

“Bir genç kızın, eşini seçmesinde son söz babanın olmalıdır.” ifadesinde p değeri 0,001 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p < 0,05$). Soruda kadınların %36,3'ü kesinlikle katılmıyorum, erkeklerin %26,9 katılıyorum olarak cevaplamıştır.

“Kadının erkek çocuk doğurması kadının değerini yükseltir.” ifadesinde p değeri 0,000 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p < 0,05$). Soruda kadınların % 75,8'i kesinlikle katılmıyorum, erkeklerin % 46,2'si kesinlikle katılmıyorum olarak cevaplamıştır.

“Kadının doğurganlık özelliği nedeniyle işte erkek tercih edilmeli.” ifadesinde p değeri 0,000 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür

($p < 0,05$). Soruda kadınların %67,2'si kesinlikle katılmıyorum, erkeklerin % 28,8'i kesinlikle katılmıyorum olarak cevaplamıştır.

“Ailede ev işleri, eşler arasında eşit biçimde paylaşılmalıdır.” ifadesinde p değeri 0,000 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p < 0,05$). Soruda kadınların %64,5'i tamamen katılıyorum, erkeklerin % 38,5'i tamamen katılıyorum ve katılıyorum olarak cevaplamıştır.

“Kadının yaşamı ile ilgili kararları eşi vermelidir.” ifadesinde p değeri 0,000 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p < 0,05$). Soruda kadınların %65,3'ü kesinlikle katılmıyorum, erkeklerin % 32,7'si kararsızım olarak cevaplamıştır.

“Kadınlar, eşleriyle anlaşamadıkları olaylarda bağırarak konuşmak yerine, susmalıdır.” ifadesinde p değeri 0,017 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p < 0,05$). Soruda kadınların %54,5'i kesinlikle katılmıyorum, erkeklerin %41,2'si katılmıyorum olarak cevaplamıştır.

“Bir genç kız, evleneceği zamana kadar babasının sözünü dinlemelidir.” ifadesinde p değeri 0,004 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p < 0,05$). Soruda kadınların %29,0'ı kararsızım, erkeklerin %38,5'i katılmıyorum olarak cevaplamıştır.

“Ailenin maddi imkânlarından hem kız hem de erkek çocuk, eşit biçimde yararlanmalıdır.” ifadesinde p değeri 0,000 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p < 0,05$). Soruda kadınların %73,4'ü tamamen katılıyorum, erkeklerin %36,5'i tamamen katılıyorum olarak cevaplamıştır.

“Çalışma hayatında kadın ve erkeklere eşit ücret ödenmelidir.” ifadesinde p değeri 0,001 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p < 0,05$). Soruda kadınların %69,9'u tamamen katılıyorum, erkeklerin %35,3'ü tamamen katılıyorum olarak cevaplamıştır.

“Bir erkeğin, eşini aldatması normal olarak karşılanmalıdır.” ifadesinde p değeri 0,000 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p < 0,05$). Soruda kadınların %85,5'i kesinlikle katılmıyorum, erkeklerin % 53,8'i kesinlikle katılmıyorum olarak cevaplamıştır.

“Kadının çocuğun olmuyorsa erkek tekrar evlenmelidir.” ifadesinde p değeri 0,000 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p < 0,05$). Soruda kadınların %79,7'si kesinlikle katılmıyorum, erkeklerin %40,4'ü kesinlikle katılmıyorum olarak cevaplamıştır.

“Kadının temel görevi anneliktir.” ifadesinde p değeri 0,005 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p < 0,05$). Soruda kadınların %39,8'i kesinlikle katılmıyorum, erkeklerin %32,7'si katılıyorum olarak cevaplamıştır.

“Evin reisi erkektir.” ifadesinde p değeri 0,001 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p < 0,05$). Soruda kadınların %45,2'si kesinlikle katılmıyorum, erkeklerin %36,5'i kesinlikle katılmıyorum olarak cevaplamıştır.

“Dul erkek gibi dul kadın da yalnız başına yaşayabilmelidir.” ifadesinde p değeri 0,000 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p < 0,05$). Soruda kadınların %58,5'i tamamen katılıyorum, erkeklerin %44,2'si katılıyorum olarak cevaplamıştır.

“Bir genç kızın, flört ilişkisine ailesi müsaade etmelidir.” ifadesinde p değeri 0,043 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p < 0,05$). Soruda kadınların %34,1'i katılıyorum, erkeklerin % 44,2'si kararsızım olarak cevaplamıştır.

“Ailede kararları eşler birlikte almalıdır.” ifadesinde p değeri 0,000 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p < 0,05$).

Soruda kadınların % 79,3'ü tamamen katılıyorum, erkeklerin %40,4'ü tamamen katılıyorum olarak cevaplamıştır.

“Eşler boşandığında mallar eşit paylaşılmalıdır.” ifadesinde p değeri 0,000 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p<0,05$). Soruda kadınların %58,9'u tamamen katılıyorum, erkeklerin %28,8'i kararsızım olarak cevaplamıştır.

“Kız bebekte pembe, erkek bebekte mavi renk giysiler tercih edilmelidir.” ifadesinde p değeri 0,035 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p<0,05$). Soruda kadınların %32,3'ü kesinlikle katılmıyorum, erkeklerin %38,5'i katılmıyorum olarak cevaplamıştır.

“Erkeğin ekonomik gücü yerindeyse eşinin çalışmasına gerek yoktur.” ifadesinde p değeri 0,006 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p<0,05$). Soruda kadınların %36,6'sı kesinlikle katılmıyorum, erkeklerin %38,5'i kesinlikle katılmıyorum olarak cevaplamıştır.

“Evlilikte, kadın istemediği müddetçe cinsel ilişkiyi reddetme hakkı olmalıdır.” ifadesinde p değeri 0,000 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p<0,05$). Soruda kadınların %49,2'si tamamen katılıyorum, erkeklerin %32,7'si kararsızım olarak cevaplamıştır.

“Mesleki açıdan gelişme olanaklarında kadınlara ve erkeklere eşit imkanlar sağlanmalıdır.” ifadesinde p değeri 0,000 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p<0,05$). Soruda kadınların %75,8'i tamamen katılıyorum, erkeklerin %34,6'sı tamamen katılıyorum olarak cevaplamıştır.

“Evlilikte erkeğin eğitim seviyesi kadından yüksek olmalıdır.” ifadesinde p değeri 0,000 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p<0,05$). Soruda kadınların % 43,9'u kesinlikle katılmıyorum, erkeklerin %36,5'i kararsızım olarak cevaplamıştır.

“Bir kadın cinsel deneyimi evlendikten sonra yaşmalıdır.” ifadesinde p değeri 0,000 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p<0,05$). Soruda kadınların %42,7'si tamamen katılıyorum, erkeklerin %40,4'ü tamamen katılıyorum olarak cevaplamıştır.

“Ailede erkek çocuğun eğitim almasına öncelik göstermelidir.” ifadesinde p değeri 0,002 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p<0,05$). Soruda kadınların %60,7'si kesinlikle katılmıyorum, erkeklerin %40,8'i kesinlikle katılmıyorum olarak cevaplamıştır.

“Erkeğin evleneceği kadın bakire olmalıdır.” ifadesinde p değeri 0,006 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p<0,05$). Soruda kadınların % 23,6'sı katılmıyorum, erkeklerin %32,7'si tamamen katılıyorum olarak cevaplamıştır.

“Evin alışverişini yapma ya da faturalarını yatırma gibi ev dışı işlerle erkek ilgilenmelidir.” ifadesinde p değeri 0,004 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p<0,05$). Soruda kadınların % 28,2'si katılmıyorum, erkeklerin % 30,8'i katılıyorum ve kararsızım olarak cevaplamıştır.

“Ailede gelirin nasıl idare edileceğine erkek karar vermelidir.” ifadesinde p değeri 0,000 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p<0,05$). Soruda kadınların % 50,4'ü kesinlikle katılmıyorum, erkeklerin % 30,8'i katılıyorum olarak cevaplamıştır.

“Bir erkek gerektiğinde karısını dövmelidir.” ifadesinde p değeri 0,000 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p<0,05$). Soruda kadınların %85,5'i kesinlikle katılmıyorum, erkeklerin %46,2'si kesinlikle katılmıyorum olarak cevaplamıştır.

“Evlilikte hamilelikten korunmak yalnızca kadının görevidir.” ifadesinde p değeri 0,000 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p<0,05$). Soruda kadınların % 71,0’i kesinlikle katılmıyorum, erkeklerin %40,4’ü kesinlikle katılmıyorum olarak cevaplamıştır.

“Bir kadının hastaneye gitmesi durumunda sadece kadın doktora muayene olmalıdır.” ifadesinde p değeri 0,030 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p<0,05$). Soruda kadınların %52,4’ü kesinlikle katılmıyorum, erkeklerin %30,8’i kesinlikle katılmıyorum olarak cevaplamıştır.

“Evlilikte erkeğin yaşı kadından fazla olmalıdır.” ifadesinde p değeri 0,001 olup bu ölçek sorusuyla cinsiyetlerin arasında sayısal değerlendirme yapıldığında anlamlı farklılığı görülmüştür ($p<0,05$). Soruda kadınların %26,6’sı kesinlikle katılmıyorum, erkeklerin %36,5’i katılmıyorum olarak cevaplamıştır.

Toplamda 38 madde olan toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçek sorularından yukarıda belirtilen sorular haricindeki sorular ile cinsiyetler arasında anlamsız farklılık bulunmuştur ($p>0,05$).

⁴Tablo 3.4. Öğrencilerin Ailenin Aylık Gelir Ortalamasına Göre TCRTÖ ve Alt Boyutlarından Aldıkları Puan Ortalamalarının Dağılımı

TCRTÖ Alt Boyutları	Ailenin Aylık Gelir Ortalaması (TL)	Ortalama± Std. Sapma	t	p
Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	800-2790 2791-10000	2,42±1,42 1,59±0,74	4,368	0,000
Kadın Cinsiyet Rolü	800-2790 2791-10000	2,98±0,42 2,84±0,49	1,915	0,057
Evlilikte Cinsiyet Rolü	800-2790 2791-10000	3,60±1,08 4,19±0,54	-4,132	0,000
Geleneksel Cinsiyet Rolü	800-2790 2791-10000	3,33±0,93 3,61±0,73	-2,008	0,046
Erkek Cinsiyet Rolü	800-2790 2791-10000	3,45±0,97 4,04±0,67	-4,287	0,000
TCRTÖ Toplam Puanı	800-2790 2791-10000	3,14±0,34 3,21±0,31	-1,322	0,188

Tablo 3.4.’ te öğrencilerin ailelerinin aylık gelir ortalamasına göre TCRTÖ ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının dağılımı belirtilmiştir. Buna göre;

Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeğinin “eşitlikçi cinsiyet rolü” alt boyutunda 800-2790 tl 2,42 puan ortalaması; “kadın cinsiyet rolü” alt boyutunda 800-2790 tl 2,98 puan ortalaması; “evlilikte cinsiyet rolü” alt boyutunda 2791-10000 tl 4,19 puan ortalaması; “geleneksel cinsiyet rolü” alt boyutunda 2791-10000 tl 3,61 puan ortalaması; “erkek cinsiyet rolü” alt boyutunda 2791-10000 tl 4,04 puan ortalaması; toplam ölçekte ise 2791-10000 tl 3,31 puan ortalaması ile en yüksek puan ortalamasının olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın çerçevesi doğrultusunda bulunan bulgularda, öğrencilerin ailelerinin aylık gelir ortalaması ile toplumsal cinsiyet rolleri tutumları arasında, TCRTÖ toplam değerinde anlamlı bir fark olmadığı p değeri 0,188 ($p>0,05$); ancak ölçeğin eşitlikçi cinsiyet rolü ($p=0,000$), evlilikte cinsiyet rolü ($p=0,000$), geleneksel cinsiyet rolü ($p=0,046$), erkek cinsiyet rolü ($p=0,000$) olduğu saptanarak anlamlı fark görülmüştür ($p<0,05$). Bu bulgu araştırmanın üçüncü hipotezi olan “Öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyleri, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarında farklılığa neden olmaktadır.” ifadesini geçersiz kılmaktadır.

⁴ *TCRTÖ: Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği, $X \pm SS$: Ortalama±Standart Sapma.

*t= Independent Samples t Testi uygulanmıştır $p<0.05$

Altınova ve Altıntaş (2015) tarafından yapılan bir çalışmada da, araştırmaya katılan kadın ve erkeklerin ekonomik farklılıkları ile toplumsal cinsiyet algı seviyeleri arasında anlamlı bir değişkenlik tespit edilememiştir. Kodan (2013) tarafından yapılan çalışmada ise, ailenin ortalama aylık ekonomisine göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin davranışları arasında anlamlı farklılığın olduğu saptanmıştır.

⁵Tablo 3.5. Öğrencilerin Aile Tiplerine Göre TCRTÖ ve Alt Boyutlarından Aldıkları Puan Ortalamalarının Dağılımı

TCRTÖ Alt Boyutları	Aile Tipi	Ortalama± Std. Sapma	F	p
Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	Çekirdek Aile	2,06±1,25	2,820	0,062
	Geniş Aile	1,73±0,80		
	Parçalanmış Aile	1,10±0,15		
Kadın Cinsiyet Rolü	Çekirdek Aile	2,92±0,46	1,118	0,329
	Geniş Aile	2,80±0,44		
	Parçalanmış Aile	3,05±0,25		
Evlilikte Cinsiyet Rolü	Çekirdek Aile	3,85±0,95	1,934	0,148
	Geniş Aile	4,06±0,49		
	Parçalanmış Aile	4,44±0,25		
Geleneksel Cinsiyet Rolü	Çekirdek Aile	3,46±0,87	1,094	0,337
	Geniş Aile	3,51±0,69		
	Parçalanmış Aile	3,94±0,71		
Erkek Cinsiyet Rolü	Çekirdek Aile	3,71±0,93	1,185	0,308
	Geniş Aile	3,87±0,63		
	Parçalanmış Aile	4,19±0,47		
TCRTÖ Toplam Puanı	Çekirdek Aile	3,17±0,32	0,528	0,591
	Geniş Aile	3,15±0,33		
	Parçalanmış Aile	3,30±0,31		

Tablo 3.5'te öğrencilerin aile türlerine göre toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının dağılımı belirtilmiştir. Buna göre;

Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeğinin "eşitlikçi cinsiyet rolü" alt boyutunda çekirdek aile 2,06 puan ortalaması; "kadın cinsiyet rolü" alt boyutunda parçalanmış aile 3,05 puan ortalaması; "evlilikte cinsiyet rolü" alt boyutunda parçalanmış aile 4,44 puan ortalaması; "geleneksel cinsiyet rolü" alt boyutunda parçalanmış aile 3,94 puan ortalaması; "erkek cinsiyet rolü" alt boyutunda parçalanmış aile 4,19 puan ortalaması; toplam ölçekte ise parçalanmış aile 3,30 puan ortalaması ile en yüksek puan ortalamasının olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında elde edilen veriler doğrultusunda öğrencilerin aile tipleri ile toplumsal cinsiyet rolleri tutumları arasında, TCRTÖ toplam değerinde (p=0,591) anlamlı bir fark görülmediği tespit edilmiştir (p>0,05). Bu bulgu araştırmanın dördüncü hipotezi olan "Öğrencilerin ailelerinin aile tipine göre toplumsal cinsiyet rolleri tutumları farklılık göstermektedir." ifadesini geçersiz kılmaktadır.

Yıldırım (2016: 70) tarafından yapılan bir çalışmada TCRTÖ puan ortalamalarının öğrencilerin aile türlerine göre dağılımı arasındaki sayısal olarak anlamlı fark saptanmıştır. Aynı biçimde TCRTÖ'nün alt boyutları olan kadın, geleneksel ve erkek cinsiyet rolü alt boyutları çerçevesinde aile tipi çekirdek aile olan kişilerin TCRTÖ puan ortalaması, aile tipi geniş aile olan kişilerin TCRTÖ puan ortalamasından fazla ve aralarındaki sayısal olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Ama TCRTÖ'nün alt boyutu olan eşitlikçi ve evlilikte cinsiyet rolü alt boyutu puan ortalamalarının kişilerin aile tiplerine göre dağılımı arasındaki anlamlı farklılık saptanmıştır.

⁶Tablo 3.6. Öğrencilerin Bölümlere Göre TCRTÖ ve Alt Boyutlarından Aldıkları Puan Ortalamalarının Dağılımı

⁵ * TCRTÖ: Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği, $X \pm SS$: Ortalama±Standart Sapma, F= One-Way ANOVA Testi uygulanmıştır p<0.05.

⁶ * TCRTÖ: Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği, $X \pm SS$: Ortalama±Standart Sapma, F= One-Way ANOVA Testi uygulanmıştır p<0.05.

TCRTÖ Alt Boyutları	Bölüm	Ortalama± Std. Sapma	F	p
Eşitlikçi Cinsiyet Rolü	Sosyal Hizmet Böl.	1,41±0,69	19,359	0,000
	Beslenme ve Diyabetik Böl.	2,77±1,48		
	Sağlık Yönetimi Böl.	1,79±0,96		
Kadın Cinsiyet Rolü	Sosyal Hizmet Böl.	2,87±0,41	1,430	0,242
	Beslenme ve Diyabetik Böl.	3,01±0,38		
	Sağlık Yönetimi Böl.	2,88±0,50		
Evlilikte Cinsiyet Rolü	Sosyal Hizmet Böl.	4,25±0,47	18,348	0,000
	Beslenme ve Diyabetik Böl.	3,30±1,11		
	Sağlık Yönetimi Böl.	4,08±0,74		
Geleneksel Cinsiyet Rolü	Sosyal Hizmet Böl.	3,80±0,72	4,844	0,009
	Beslenme ve Diyabetik Böl.	3,24±0,91		
	Sağlık Yönetimi Böl.	3,48±0,82		
Erkek Cinsiyet Rolü	Sosyal Hizmet Böl.	4,11±0,61	10,349	0,000
	Beslenme ve Diyabetik Böl.	3,32±1,05		
	Sağlık Yönetimi Böl.	3,84±0,80		
TCRTÖ Toplam Puanı	Sosyal Hizmet Böl.	3,24±0,25	1,324	0,269
	Beslenme ve Diyabetik Böl.	3,12±0,31		
	Sağlık Yönetimi Böl.	3,18±0,35		

Tablo 3.7’te öğrencilerin bölümlere göre TCRTÖ ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının dağılımı belirtilmiştir. Buna göre;

Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeğinin “eşitlikçi cinsiyet rolü” alt boyutunda beslenme ve diyetetik bölümü 2,77 puan ortalaması; “kadın cinsiyet rolü” alt boyutunda beslenme ve diyetetik bölümü 3,01 puan ortalaması; “evlilikte cinsiyet rolü” alt boyutunda sosyal hizmet bölümü 4,25 puan ortalaması; “geleneksel cinsiyet rolü” alt boyutunda sağlık yönetimi bölümü 3,48 puan ortalaması; “erkek cinsiyet rolü” alt boyutunda sosyal hizmet bölümü 4,11 puan ortalaması; toplam ölçekte ise sosyal hizmet bölümü 3,24 puan ortalaması ile diğer bölümlerden yüksek puana olduğu belirlenmiştir.

Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeğinin “eşitlikçi cinsiyet rolü” alt boyutunda p değeri 0,000; “evlilikte cinsiyet rolü” alt boyutunda p değeri 0,000; “geleneksel cinsiyet rolü” alt boyutunda p değeri 0,009; “erkek cinsiyet rolü” alt boyutunda p değeri 0,000 olduğu belirlenerek öğrencilerin okudukları bölüm ile bu toplumsal cinsiyet rolleri arasında anlamlı bir fark belirlenmiştir ($p < 0,05$). Ama TCRTÖ toplam puanda p değeri 0,269 olması nedeniyle genel olarak öğrencilerin okudukları bölüm ile toplumsal cinsiyet rolleri arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Bu bulgu araştırmanın beşinci hipotezi olan “Öğrencilerin okudukları bölümler toplumsal cinsiyet rollerine yönelik davranışlarında farklılığa sebep olmaktadır.” ifadesini geçersiz kılmaktadır.

4. SONUÇ VE TARTIŞMALAR

Bu çalışmada öğrencilerin evlilikte, geleneksel ve erkek cinsiyet rolü alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarına bakıldığında; öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik eşitlikçi tutumda oldukları tespit edilmiştir. TCRTÖ toplamı ile eşitlikçi ve kadın cinsiyet rolü alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları incelendiğinde ise öğrencilerin genel itibarıyla toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin geleneksel tutumda oldukları tespit edilmiştir.

Araştırmada, elde edilen bulgulara göre “eşitlikçi cinsiyet rolü” alt boyutunda $p=0,000$; “evlilikte cinsiyet rolü” alt boyutunda $p=0,000$; “geleneksel cinsiyet rolü” alt boyutunda $p=0,001$; “erkek cinsiyet rolü” alt boyutunda $p=0,001$; TCRTÖ toplam puanda $p=0,016$ olduğu belirlenerek cinsiyet ile bu toplumsal cinsiyet rolleri arasında anlamlı fark görülmüştür ($p < 0,05$). Buna göre öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ile cinsiyetler arasında olumlu ilişki bulunmaktadır.

2015 yılında ikincisi yapılan ‘81 İl İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Karnesi’ çalışmasında Türkiye, iller ölçeğinde toplumsal cinsiyet eşitsizliği endeksinden alınan ortalamanın; 2017 yılında yapılan yeni güncellemeyle ülke genelindeki ortalamasının yükseldiği saptanmıştır. Buna göre cinsiyet eşitsizliği aralığı bir önceki döneme göre azaldığı söylenebilir. Birleşmiş Milletler tarafından yapılan toplumsal cinsiyet eşitsizliği endeks değerleri 0 (sıfır) ile 1 (bir) aralığında değişmekte; 0’a yakınlık, kadın ve erkeğin eşit olduğunu gösterirken 1’e yakınlık değeri ise iki cinsiyet arasındaki eşitsizliği

yansıtmaktadır. Buna göre Türkiye genelinde kadın erkek arasındaki toplumsal cinsiyet eşitsizlik aralığının bir önceki rapor dönemine göre azaldığı görülmektedir. Ancak iller üzerinden toplumsal cinsiyet eşitsizliği hesaplandığı durumlarda, özellikle büyük illerde cinsiyet eşitsizliği endeks değerlerinde azalmalar yaşandığı tespit edilmiştir. (Kavas, 2018).

Altıparmak 'ın 2018 yılında üniversite öğrencileriyle toplumsal cinsiyete ilişkin yargıların belirlenmesi için yaptığı araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin toplumsal cinsiyete ilişkin düşünce kalıplarını reddettikleri ve eşitlikçi bir görüşe sahip oldukları tespit edilmiştir. (Altıparmak, 2018)

Araştırma çerçevesinde bulunan bulgular kapsamında, öğrencilerin ailelerinin aylık gelir ortalaması ile toplumsal cinsiyet rolleri arasında, TCRTÖ toplam değerinde anlamlı fark olmadığı p değeri 0,188 ($p>0,05$); ancak ölçeğin eşitlikçi cinsiyet rolü ($p=0,000$), evlilikte cinsiyet rolü ($p=0,000$), geleneksel cinsiyet rolü ($p=0,046$), erkek cinsiyet rolü ($p=0,000$) olduğu saptanarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Buna göre öğrencilerin ailelerinin gelir düzeyleri ile toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumları arasında farklılığa neden olmamaktadır.

Toplumumuzda gelenekselleşmiş ataerkil ilişki şekilleri toplumsal cinsiyeti etkilemektedir. Kadınların çalışma yaşamına fazla girememesi, eğitimden yoksun kalması, toplumda oluşan siyasal davranışlar ve kadınlara yönelik oluşturulan kalıp yargılar, toplumsal cinsiyet algısının oluşmasında önemli faktörlerdir. Bu problemler hemen çözümlenmez. Bunun için eşitlikçi politikaların oluşturulması ve ilerletilmesi, kadınların daha çok kamusal alana çıkması, siyasette daha fazla yer alması, eğitimin her kademesinden faydalanması gerekmektedir. (Altınova ve Altıntaş, 2015: 98)

Araştırma çerçevesinde bulunan bulgular kapsamında, öğrencilerin aile tipleri ile toplumsal cinsiyet rolleri tutumları arasında, TCRTÖ toplam değerinde ($p=0,591$) anlamlı fark olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Buna göre öğrencilerin ailelerinin aile tipine göre (çekirdek, geniş, parçalanmış) toplumsal cinsiyet rolleri tutumları farklılık göstermemektedir.

Araştırma çerçevesinde bulunan bulgular kapsamında, öğrencilerin okudukları bölümler ile toplumsal cinsiyet rolleri tutumları arasında, "eşitlikçi cinsiyet rolü" alt boyutunda p değeri 0,000; "evlilikte cinsiyet rolü" alt boyutunda p değeri 0,000; "geleneksel cinsiyet rolü" alt boyutunda p değeri 0,009; "erkek cinsiyet rolü" alt boyutunda p değeri 0,000 olduğu belirlenerek öğrencilerin okudukları bölüm ile bu toplumsal cinsiyet rolleri arasında anlamlı fark görülmüştür ($p<0,05$). Ancak TCRTÖ toplam puanda p değeri 0,269 olması nedeniyle genel olarak öğrencilerin okudukları bölüm ile toplumsal cinsiyet rolleri tutumları arasında; anlamlı fark görülmemiştir ($p>0,05$). Buna göre öğrencilerin okudukları bölümler ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları arasında farklılık bulunmamıştır.

Yapılan bu çalışmada katılan son sınıf üniversite öğrencilerinin genel olarak; toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeğinden elde edilen değerler doğrultusunda, öğrencilerin "toplam boyutlarda", "evlilikte cinsiyet rolü", "geleneksel cinsiyet rolü" ve "erkek cinsiyet rolü" toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutuma sahip olduklarını ($p<0,05$); ancak "eşitlikçi ve kadın cinsiyet rolü" alt boyutlarında geleneksel tutuma sahip oldukları belirlenmiştir ($p>0,05$).

Toplumsal cinsiyet eşitliğini ülkede duyurmak için sadece belli sektörlerde veya genel seviyede kadın erkek eşitliğinin niteliklerini göstermek, uluslararası düzeyde çalışmalar yapmak bile yeterli olmamaktadır. Bu eşitliği ülke geneline yaymanın ve cinsiyet karşı ayrımcılığı engellemenin yolu, yerel seviyede üretilen politikaların ve sunulan hizmetlerin, toplumsal cinsiyet eşitliğini gözetip gözetmediğini ölçmek, sonuçlarını değerlendirmek, ülke genelinde kadın erkek eşitliğini sağlamaya yönelik toplumsal cinsiyete duyarlı ve dönüştürücü politikalar geliştirmekten geçmektedir. (Karasu, v.dğr., 2017)

KAYNAKÇA

Altınova, H. H., & Altıntaş, O. (2015). Toplumsal Cinsiyet Algısı İle Sosyo-Ekonomik Değişkenler Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 83-100.

Altıparmak, İ. B. (2018). Toplumsal Cinsiyet Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Kaynakları ve Mücadele Alanlarına Yönelik Öneriler. *Turkish Studies Social Sciences*, 179-194.

- Aslan, N. (2009). Geleneksel Türk Aileleri Arasında Ailenin Boş Zamanının ve Ailenin Memnuniyetinin İncelenmesi. *Boş Zamanlar Dergisi*.
- Aytaç, S., & Öngen, B. (2013). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları ve Yaşama Değerleri İlişkisi. *Sosyoloji Konferansları*, (s. 1-18). Bursa.
- Connell, R. W. (2017). *Toplumsal Cinsiyet ve İktidar*. İstanbul: Ayrıntı yayınları.
- Çelik, S., Güvenç, E., Gönüllüce, A., & Karasu, F. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları. *SdÜ Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*.
- Erdal, Ç. (2012). Türkiye'de Ulusal Kanallarda Yayınlanan Prime-Time Televizyon Dizilerinde Toplumsal Cinsiyet Rollerini Açısından Ailenin Sunumu. *Dokuz Eylül Üniversitesi Uluslararası Kadın Konferansı*. İzmir.
- Eroğlu, K., Taşkın, L., Vefikuluçay, D., & Zeyneloğlu, S. (2007). Kafkas Üniversitesi Son Sınıf Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Bakış Açılı. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 26-38.
- Kavas, A. (2018). *Karşılaştırmalarla 81 İl İçin Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Karnesi*. Tepav Web Sitesi: <http://www.tepav.org.tr> adresinden alınmıştır
- Kodan, S. (2013). Evli Bireylerin Evlilik Kalitesi Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları ve Yaşam Doyumları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*.
- Taylan, H. H. (2009). Türkiye'de Köy Ailesinde Aile İçi İlişkiler. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 117-138.
- Terzioğlu, F., & Zeyneloğlu, S. (2011). Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Psikometrik Özellikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 409-420.
- Vatandaş, C. (2007). Toplumsal Cinsiyet ve Cinsiyet Rollerinin Algılanışı. *Dergipark Akademik Dergisi*, 29-56.
- Yıldırım, S. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Benlik Saygısı ve Toplumsal Cinsiyet Tutumlarının Flört Şiddetine Yönelik Tutumlarına Etkisi. *Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü*.
- Zeyneloğlu, S. (2008). Ankara'da Hemşirelik Öğrenimi Gören Üniversite Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları. *Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi*.